

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Педагогічний факультет

Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА
ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта

2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: Філімонова Тетяна Володимирівна, кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри початкової та дошкільної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової та дошкільної
освіти

Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ (Якименко С. І.)

«27» серпня 2024 р.

Анотація

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Теорія та методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес навчання освітньої галузі «Теорія та методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі».

Міждисциплінарні зв'язки: «Педагогіка (загальна та історія педагогіки, дошкільна)», «Психологія (загальна та вікова, дитяча, педагогічна)».

Метою дисципліни є забезпечити майбутнього вчителя початкової школи знаннями та вміннями формування в молодших школярів громадянської та інших компетентностей, власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції на засадах демократії, поваги до прав і свободи людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів, розроблення на цій основі нових підходів до формування професійної компетентності майбутніх вчителів початкової школи.

Ключові слова: Концепції «Нова українська школа», розвиток громадянської освіти в Україні, Державний стандарт початкової освіти, типова освітня програма, вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти, громадянська та історична освітня галузь.

Abstract

The program of study of the normative discipline "Theory and methodology of teaching civics and historical education in primary school" is compiled in accordance with the educational-professional training program for bachelors in specialty 013 Primary education under the educational-professional program "Primary Education".

The process of teaching the educational field "Theory and methodology of teaching civics and historical education in primary school".

Interdisciplinary links: "Pedagogy (general and history of pedagogy, preschool)", "Psychology (general and age, children, pedagogical)".

The aim of the discipline is to provide future primary school teachers with knowledge and skills of forming civic and other competencies in young students, their own identity and readiness for change by understanding the connection between past and present life, active citizenship in democracy, respect for human rights and freedoms, tolerant attitude to others, gaining experience of life in society, taking into account democratic principles, developing on this basis new approaches to the formation of professional competence of future primary school teachers.

Key words: Concepts "New Ukrainian school", development of civic education in Ukraine, State standard of primary education, standard educational program, requirements for compulsory learning outcomes and competencies of students, civic and historical education.

Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова
Індивідуальне науково-дослідне завдання – мультимедійна презентація за обраною темою	Спеціальність: 013 Початкова освіта Освітньо-професійна програма: Початкова освіта	Семестр
Загальна кількість годин – 90		6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 9 аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	Ступінь: бакалавра	Лекції
		18 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
http://moodle.mdu.edu.ua/my/		Самостійна робота
		42 год.
		Вид контролю: іспит

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 48 год. – аудиторні заняття, 52 год. – самостійна робота (53,3% / 46,7%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова
Індивідуальне науково-дослідне завдання – мультимедійна презентація за обраною темою	Спеціальність: 013 Початкова освіта Освітньо-професійна програма: Початкова освіта	Семестр
Загальна кількість годин – 90		6-й
http://moodle.mdu.edu.ua/my/	Ступінь: бакалавра	Лекції
		6 год.
		Практичні, семінарські
		6 год.
		Самостійна робота
		78 год.
		Вид контролю: іспит

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 12 год. – аудиторні заняття, 78 год. – самостійна робота (13,3% / 86,7%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: забезпечити майбутнього вчителя початкової школи знаннями та вміннями формування в молодших школярів громадянської та інших компетентностей, власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції на засадах демократії, поваги до прав і свободи людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів, розроблення на цій основі нових підходів до формування професійної компетентності майбутніх вчителів початкової школи.

Завдання курсу: усвідомлення концепції громадянської та історичної освіти, принципів формування соціальної, громадянської, історичної та інших компетентностей спрямованих на формування діяльного члена громади та суспільства, який розуміє принципи та механізми функціонування суспільства, є вільною особистістю, яка визнає загальнолюдські й національні цінності та керується морально-етичними критеріями та почуттям громадянської відповідальності у власній поведінці, способи їх втілення в освітньому процесі початкової освіти; створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки, формування емоційно-ціннісного компоненту громадянської культури особистості; оволодіння дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни; усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя; створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студента; реалізація виховного спрямування предмета з метою формування професійних рис і якостей особистості; формування готовності до творчої активності у професійній діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни: «Педагогіка (загальна та історія педагогіки, дошкільна)», «Психологія (загальна та вікова, дитяча, педагогічна)».

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН -5 Знати методичні системи навчання учнів освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

ПРН - 8 Вміння володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів та їх врахування в освітньому процесі.

ПРН - 10 Здатність моделювати процес навчання учнів початкової школи з певного предмету: розробляти проекти уроків та / або їх фрагменти, методику роботи над окремими видами завдань.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у професійно-педагогічній діяльності у галузі початкової освіти.

I. Загальнопредметні:

ЗК-2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування із представниками інших професійних груп різного рівня (*соціальна компетентність*).

ЗК-4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (*лідерська компетентність*).

ЗК-5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (*підприємницька компетентність*).

ЗК-6. Здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною (за потреби – іншою) мовою усно та письмово.

II. Фахові:

СК-1. Мовно-комунікативна компетентність.

1.1. Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою.

1.2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

СК-2. Предметно-методична компетентність.

2.1. Здатність здійснювати аналіз нормативних документів, що регламентують початкову освіту; та реалізовувати на практиці цілі і завдання навчання предмета / освітньої галузі відповідно до Державного стандарту початкової освіти.

2.2. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

2.3. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності.

2.4. Здатність здійснювати інтегроване навчання.

2.5. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.

СК-3. Інформаційно-цифрова компетентність.

3.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

3.2. Здатність ефективно використовувати наявні електронні ресурси та цифрові технології в освітньому процесі.

СК-4. Психологічна компетентність.

4.1. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

4.2. Здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, Я-ідентичності.

4.3. Здатність формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

4.4. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен буде відчувати себе її частиною.

СК-5. Емоційно-етична компетентність.

5.1. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами.

5.2. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу.

5.3. Здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

5.4. Здатність до ефективного використання виховного потенціалу уроків та інших видів занять; формування навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки, поваги та толерантного ставлення до інших, до попередження та протидії булінгу.

СК-6. Компетентність педагогічного партнерства.

6.1. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі.

6.2. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

6.3. Здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

СК-7. Інклюзивна компетентність.

7.1. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

7.2. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами.

7.3. Здатність забезпечувати в інклюзивному освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК-8. Здоров'язбережувальна компетентність.

8.1. Здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

8.2. Здатність здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни.

8.3. Здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

8.4. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.

8.5. Надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

СК-9. Проєктувальна компетентність. Здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

СК-10. Прогностична компетентність.

10.1. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу.

10.2. Здатність планувати освітній процес.

СК-11. Організаційна компетентність.

11.1. Здатність організувати процес навчання, виховання і розвитку учнів.

11.2. Здатність організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

СК-12. Оцінювально-аналітична компетентність.

12.1. Здатність оцінювати результати навчання учнів.

12.2. Здатність аналізувати результати навчання учнів.

12.3. Здатність забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

СК-13. Інноваційна компетентність.

13.1. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі.

13.2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

13.3. Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

СК-14. Здатність до навчання впродовж життя. Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку упродовж життя.

СК-15. Рефлексивна компетентність.

15.1. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

15.2. Здатність до рефлексії та коригування освітнього процесу на основі врахування індивідуальних і вікових особливостей, навчальних досягнень здобувачів початкової освіти.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 2. Мета і головні компоненти Концепції «Нова українська школа» в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 3. Шляхи реалізації мети та завдання громадянської та історичної освітньої галузі.

Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі в початкових класах

Тема 5. Формування ідентичності, громадянської та історичної компетентності учнів

Тема 6. Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 7. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 8. Медіаосвітні технології навчання як засоби формування громадянської та інших компетентностей молодших школярів

Тема 9. Технології проблемного навчання у процесі викладання громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 10. Особливості організації демократичного освітнього процесу в новій українській школі

Тема 11. Форми організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 12. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 13. Особливості організації та проведення проектних занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 14. Аналіз науково-методичної літератури щодо реалізації громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 15. Особливості формувального оцінювання навчальних досягнень учнів

Тема 16. Зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі за Типовою освітньою програмою під керівництвом Р.Б.Шияна

Тема 17. Зміст навчання, очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Навчально-методичне забезпечення громадянська та історична освітньої галузі

Тема 1. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освітньої галузі.

Формула нової української школи (9 компонентів). Компоненти Концепції «Нова українська школа». Мета початкової освіти. Чинники якісної початкової освіти. Цикли початкової освіти. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. Мета та завдання громадянської та історичної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з урахуванням компетентнісного підходу до навчання.

Тема 2. Мета і головні компоненти Концепції «Нова українська школа» в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі

Новий зміст освіти, заснований на формуванні необхідних для успішної самореалізації в суспільстві компетентностей. Ключові компетентності для Нової української школи. Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками. Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно. Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм. Наскрізний процес виховання, який формує цінності. Нова структура школи, яка дає змогу добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя. Нове освітнє середовище.

Тема 3. Шляхи реалізації мети та завдання громадянської та історичної освітньої галузі

Принципи Державного стандарту початкової освіти. Освітні галузі. Громадянська та історична освітня галузь. Освітня програма. Навчальна програма. Базовий навчальний план. Типовий навчальний план. Календарне планування. Мета та завдання громадянської та історичної освітньої галузі. Вимоги до загальних та обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти. Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі.

Кредит 2. Формування громадянської та історичної компетентностей молодших школярів

Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі в початкових класах

Роль учителя початкової школи у формуванні психологічно безпечного середовища. Забезпечення права вибору. Формування спільних цінностей. Ранкові зустрічі. Фізичне середовище. Розвиток відповідальності. Встановлення. Участь дітей в організації освітнього середовища. Багатоманітність світу і простір для кожного.

Тема 5. Формування ідентичності, громадянської та історичної компетентності учнів

Формування ідентичності, громадянської та історичної компетентності учнів початкових класів шляхом опанування знаннями і вміннями, виробленням навичок громадянської поведінки, виховання громадянських чеснот.

Тема 6. Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання громадянської та історичної освітньої галузі

Міжпредметна компетентність. Міжпредметна інтеграція. Етапи реалізації міжпредметної інтеграції змісту навчання. Міжпредметні зв'язки. Переваги міжпредметної інтеграції. Планування тематичного навчання.

Тема 7. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі

Особистісно-орієнтована технологія навчання. Технологія групової навчальної діяльності школярів. Технологія розвивального навчання. Технологія формування творчої особистості. Технологія навчання як дослідження. Медіаосвітні технології. Класифікація методів навчання громадянської та історичної освіти. Класифікації методів навчання громадянської освіти.

Тема 8. Медіаосвітні технології навчання як засоби формування громадянської та інших компетентностей молодших школярів

Класифікації медіа. Медіа за участю аналізатора (візуальні (друк, малюнок, комп'ютерна графіка), аудійні (звукові) (звукозапис), аудіовізуальні (кінематограф, телебачення, відео, Інтернет), за типом основного засобу медіа (преса, радіо, кіно, телебачення, відео, комп'ютерні мережі та ін.), за каналом сприйняття (аудіо, відео, аудіовізуальні, знакові – текстові, графічні), за місцем використання (індивідуальне, групове, масове, домашнє, робоче, транспортне та ін.), за змістом інформації, напрямку соціалізації (ідеологічне, політичне, морально-виховне, пізнавально-навчальне, естетичне, екологічне, економічне), за функціями та цілями використання (одержання інформації, освіта, спілкування, розв'язання проблем, розвага, соціальне управління), за результатом впливу на особистість (розвиток світогляду, самопізнання, самовиховання, самонавчання, самоствердження, самовизначення, регуляція стану, соціалізація).

Тема 9. Технології проблемного навчання у процесі викладання громадянської та історичної освітньої галузі

Проблемне навчання. Головні умови успішності проблемного навчання. Головні психолого-педагогічні цілі проблемного навчання. Форми проблемного навчання. Принципи проблемного навчання.

Кредит 3. Організація освітнього процесу під час вивчення громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 10. Особливості організації демократичного освітнього процесу в новій українській школі

Педагогіка партнерства між усіма учасниками освітнього процесу. Особистісно орієнтована модель освіти. Формування загальнолюдських цінностей. Структура освітнього процесу.

Тема 11. Форми організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі

Класифікація форм організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі за різними критеріями: за кількістю учнів, за місцем навчання, за часом навчання, за дидактичною метою.

Тема 12. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі

Реалізація освітніх галузей (громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича) окремими предметами або в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузєва, в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зав'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Ознаки інтегрованого уроку. Підготовка вчителя до інтегрованого уроку. Особливості структури інтегрованого уроку «Я досліджую світ».

Тема 13. Особливості організації та проведення проектних занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі

Методика організації творчого проектування в початковій школі. Методи роботи на структурних одиницях проекту. Застосування технології проектування на уроках курсу «Я досліджую світ».

Тема 14. Аналіз науково-методичної літератури щодо реалізації громадянської та історичної освітньої галузі

Програми курсу «Я досліджую світ». Тематична основа курсу «Я досліджую світ». Самостійне обрання вчителем інтегрованого змісту із освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти. Аналіз підручників інтегрованого курсу «Я досліджую світ» для 1 класів закладів загальної середньої освіти.

Тема 15. Особливості формування оцінювання навчальних досягнень учнів
Мета і цілі оцінювання у сучасній школі. Оцінювання досягнень учнів на уроках «Я досліджую світ». Спостереження і записи. Діти з особливими освітніми потребами. Основні аспекти процесу оцінювання. Оцінка портфоліо учня.

Тема 16. Зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі за Типової освітньою програмою під керівництвом Р.Б.Шияна

Мета, завдання, зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі Типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом Р.Б. Шияна.

Тема 17. Зміст навчання, очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я. Савченко

Мета та завдання навчальної програми «Я досліджую світ». Варіанти інтегрованої програми. Виконання завдань дослідницького характеру. Зміст, очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я. Савченко.

3. Структура навчальної дисципліни
Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Навчально-методичне забезпечення громадянська та історична освітньої галузі						
Тема 1. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освітньої галузі	10	2	2			6

Тема 2. Мета і головні компоненти Концепції «Нова українська школа» в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	10	-	2			8
Тема 3. Шляхи реалізації мети та завдання громадянської та історичної освітньої галузі.	10	-	2			8
Всього за кредит 1	30	2	6			22
Кредит 2. Формування громадянської та історичної компетентностей молодших школярів						
Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі в початкових класах	5	2	2			1
Тема 5. Формування ідентичності, громадянської та історичної компетентності учнів	5	2	2			1
Тема 6. Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання громадянської та історичної освітньої галузі	5	-	2			3
Тема 7. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі	5	2	2			1
Тема 8. Медіаосвітні технології навчання як засоби формування громадянської та інших компетентностей молодших школярів	5	-	2			3
Тема 9. Технології проблемного навчання у процесі викладання громадянської та історичної освітньої галузі	5	-	2			3
Всього за кредит 2	30	6	12			12
Кредит 3. Організація освітнього процесу під час вивчення громадянської та історичної освітньої галузі						
Тема 10. Особливості організації демократичного освітнього процесу в новій українській школі	3	2	-			1
Тема 11. Форми організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі	5	2	2			1
Тема 12. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	5	2	2			1
Тема 13. Особливості організації та проведення проектних занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	5	2	2			1
Тема 14. Аналіз науково-методичної літератури щодо реалізації громадянської та історичної освітньої галузі	3	-	2			1
Тема 15. Особливості формувального оцінювання навчальних досягнень учнів	3	2	-			1
Тема 16. Зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі за Типовою освітньою програмою під керівництвом Р.Б.Шияна	3	-	2			1

Тема 17. Зміст навчання, очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко	3	-	2			1
Всього за кредит 3	30	10	12			8
Усього годин:	90	18	30			42

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Навчально-методичне забезпечення громадянська та історична освітньої галузі						
Тема 1. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освітньої галузі	10	2	-			8
Тема 2. Мета і головні компоненти Концепції «Нова українська школа» в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	10	-	2			8
Тема 3. Шляхи реалізації мети та завдання громадянської та історичної освітньої галузі.	10	-	-			10
Всього за кредит 1	30	2	2			26
Кредит 2. Формування громадянської та історичної компетентностей молодших школярів						
Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі в початкових класах	5	2	-			3
Тема 5. Формування ідентичності, громадянської та історичної компетентності учнів	5	-	-			5
Тема 6. Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання громадянської та історичної освітньої галузі	5	-	2			3
Тема 7. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі	5	-	-			5
Тема 8. Медіаосвітні технології навчання як засоби формування громадянської та інших компетентностей молодших школярів	5	-	-			5
Тема 9. Технології проблемного навчання у процесі викладання громадянської та історичної освітньої галузі	5	-	-			5
Всього за кредит 2	30	2	2			26
Кредит 3. Організація освітнього процесу під час вивчення громадянської та історичної освітньої галузі						
Тема 10. Особливості організації демократичного освітнього процесу в новій українській школі	3	2	-			1

Тема 11. Форми організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі	5	-	-		5
Тема 12. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	5	-	2		3
Тема 13. Особливості організації та проведення проектних занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	5	-	-		5
Тема 14. Аналіз науково-методичної літератури щодо реалізації громадянської та історичної освітньої галузі	3	-	-		3
Тема 15. Особливості формувального оцінювання навчальних досягнень учнів	3	-	-		3
Тема 16. Зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі за Типовою освітньою програмою під керівництвом Р.Б.Шияна	3	-	-		3
Тема 17. Зміст навчання, очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко	3	-	-		3
Всього за кредит 3	30	2	2		26
Усього годин:	90	6	6		78

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Навчально-методичне забезпечення громадянська та історична освітньої галузі		
1.	Тема 1. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освітньої галузі.	2
Кредит 2. Формування громадянської та історичної компетентностей молодших школярів		
2	Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі в початкових класах	2
3.	Тема 6. Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання громадянської та історичної освітньої галузі	2
4.	Тема 7. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі	2
Кредит 3. Організація освітнього процесу під час вивчення громадянської та історичної освітньої галузі		
5.	Тема 10. Особливості організації демократичного освітнього процесу в новій українській школі	2
6.	Тема 11. Форми організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі	2

7.	Тема 12. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	2
8.	Тема 13. Особливості організації та проведення проектних занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	2
9.	Тема 15. Особливості формувального оцінювання навчальних досягнень учнів	2
Всього:		18

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Навчально-методичне забезпечення громадянська та історична освітньої галузі		
1.	Тема 1. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освітньої галузі.	2
Кредит 2. Формування громадянської та історичної компетентностей молодших школярів		
2	Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі в початкових класах	2
Кредит 3. Організація освітнього процесу під час вивчення громадянської та історичної освітньої галузі		
3	Тема 10. Особливості організації демократичного освітнього процесу в новій українській школі	2
Всього:		6

5. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Навчально-методичне забезпечення громадянська та історична освітньої галузі		
1	Тема 1. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освітньої галузі	2
2.	Тема 2. Мета і головні компоненти Концепції «Нова українська школа» в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	2
3	Тема 3. Шляхи реалізації мети та завдання громадянської та історичної освітньої галузі.	2
Кредит 2. Формування громадянської та історичної компетентностей молодших школярів		
4	Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі в початкових класах	2
5.	Тема 5. Формування ідентичності, громадянської та історичної компетентності учнів	2
6.	Тема 6. Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання громадянської та історичної освітньої галузі	2
7.	Тема 7. Технології навчання громадянської та історичної освітньої	2

	галузі	
8.	Тема 8. Медіаосвітні технології навчання як засоби формування громадянської та інших компетентностей молодших школярів	2
9.	Тема 9. Технології проблемного навчання у процесі викладання громадянської та історичної освітньої галузі	2
Кредит 3. Організація освітнього процесу під час вивчення громадянської та історичної освітньої галузі		
10.	Тема 11. Форми організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі	2
11.	Тема 12. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	2
12.	Тема 13. Особливості організації та проведення проектних занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	2
13.	Тема 14. Аналіз науково-методичної літератури щодо реалізації громадянської та історичної освітньої галузі	2
14.	Тема 16. Зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі за Типовою освітньою програмою під керівництвом Р.Б.Шияна	2
15.	Тема 17. Зміст навчання, очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко	2
	Всього:	30 год.

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Навчально-методичне забезпечення громадянська та історична освітньої галузі		
1	Тема 2. Мета і головні компоненти Концепції «Нова українська школа» в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	2
Кредит 2. Формування громадянської та історичної компетентностей молодших школярів		
2.	Тема 6. Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання громадянської та історичної освітньої галузі	2
Кредит 3. Організація освітнього процесу під час вивчення громадянської та історичної освітньої галузі		
3.	Тема 10. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	2
	Всього:	6 год.

6. Лабораторні заняття

Робочим планом не передбачено

7. Самостійна робота Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Навчально-методичне забезпечення громадянська та історична освітньої галузі		

1	Тема 1. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освітньої галузі	6
2.	Тема 2. Мета і головні компоненти Концепції «Нова українська школа» в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	8
3	Тема 3. Шляхи реалізації мети та завдання громадянської та історичної освітньої галузі.	8
Кредит 2. Формування громадянської та історичної компетентностей молодших школярів		
4	Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі в початкових класах	1
5.	Тема 5. Формування ідентичності, громадянської та історичної компетентності учнів	1
6.	Тема 6. Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання громадянської та історичної освітньої галузі	3
7.	Тема 7. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі	1
8.	Тема 8. Медіаосвітні технології навчання як засоби формування громадянської та інших компетентностей молодших школярів	3
9.	Тема 9. Технології проблемного навчання у процесі викладання громадянської та історичної освітньої галузі	3
Кредит 3. Організація освітнього процесу під час вивчення громадянської та історичної освітньої галузі		
10.	Тема 10. Особливості організації демократичного освітнього процесу в новій українській школі	1
11.	Тема 11. Форми організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі	1
12.	Тема 12. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	1
13.	Тема 13. Особливості організації та проведення проектних занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	1
14.	Тема 14. Аналіз науково-методичної літератури щодо реалізації громадянської та історичної освітньої галузі	1
15.	Тема 15. Особливості формування оцінювання навчальних досягнень учнів	1
16.	Тема 12. Зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі за Типовою освітньою програмою під керівництвом Р.Б.Шияна	1
17.	Тема 15. Зміст навчання, очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко	1
Всього:		42 год.

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Навчально-методичне забезпечення громадянська та історична освітньої галузі		

1	Тема 1. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освітньої галузі	8
2.	Тема 2. Мета і головні компоненти Концепції «Нова українська школа» в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	8
3	Тема 3. Шляхи реалізації мети та завдання громадянської та історичної освітньої галузі.	10
Кредит 2. Формування громадянської та історичної компетентностей молодших школярів		
4	Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі в початкових класах	3
5.	Тема 5. Формування ідентичності, громадянської та історичної компетентності учнів	5
6.	Тема 6. Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання громадянської та історичної освітньої галузі	3
7.	Тема 7. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі	5
8.	Тема 8. Медіаосвітні технології навчання як засоби формування громадянської та інших компетентностей молодших школярів	5
9.	Тема 9. Технології проблемного навчання у процесі викладання громадянської та історичної освітньої галузі	5
Кредит 3. Організація освітнього процесу під час вивчення громадянської та історичної освітньої галузі		
10.	Тема 10. Особливості організації демократичного освітнього процесу в новій українській школі	1
11.	Тема 11. Форми організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі	5
12.	Тема 12. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	3
13.	Тема 13. Особливості організації та проведення проектних занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	5
14.	Тема 14. Аналіз науково-методичної літератури щодо реалізації громадянської та історичної освітньої галузі	3
15.	Тема 15. Особливості формуального оцінювання навчальних досягнень учнів	3
16.	Тема 12. Зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі за Типовою освітньою програмою під керівництвом Р.Б.Шияна	3
17.	Тема 15. Зміст навчання, очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко	3
Всього:		78 год.

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. Мета та завдання громадянської та історичної освітньої галузі
2. Державного стандарту початкової освіти.

3. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з урахуванням компетентнісного підходу до навчання.
4. Новий зміст освіти, заснований на формуванні необхідних для успішної самореалізації в суспільстві компетентностей.
5. Ключові компетентності для Нової української школи.
6. Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
7. Наскрізний процес виховання, який формує цінності.
8. Нова структура школи, яка дає змогу добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя.
9. Нове освітнє середовище.
10. Формування ідентичності, громадянської та історичної компетентності учнів початкових класів шляхом опанування знаннями і вміннями, виробленням навичок громадянської поведінки, виховання громадянських чеснот.
11. Міжпредметна компетентність.
12. Міжпредметна інтеграція.
13. Етапи реалізації міжпредметної інтеграції змісту навчання.
14. Міжпредметні зв'язки.
15. Особистісно-орієнтована технологія навчання.
16. Технологія групової навчальної діяльності школярів.
17. Технологія розвивального навчання.
18. Технологія формування творчої особистості.
19. Технологія навчання як дослідження.
20. Медіаосвітні технології.
21. Методи навчання громадянської та історичної освіти – Проблемне навчання.
22. Використання технології портфоліо у початкових класах.
23. Особистісно орієнтована модель освіти.
24. Формування загальнолюдських цінностей.
25. Форми організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі за різними критеріями.
26. Інтегроване навчання.
27. Технології проектування на уроках курсу «Я досліджую світ».
28. Проектування в системі «Intel» в межах курсу «Я досліджую світ».
29. Аналіз підручників інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
30. Оцінювання досягнень учнів на уроках «Я досліджую світ».
31. Мета, завдання, зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі Типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом Р.Б. Шияна.
32. Мета та завдання навчальної програми «Я досліджую світ» для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я. Савченко.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Зміст курсу поділений на 4 кредити. Кожний кредит включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		

D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, уміння самостійно опрацьовувати тексти, написання і захист реферативних робіт, створення мультимедійних презентацій, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на студентів на семінарських заняттях

Враховується:

1. Рівень осмислення навчального матеріалу;
2. Рівень сформованості аналітичних умінь і концептуальних підходів;
3. Повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мовлення;
4. Використання додаткової літератури;
5. Порівняння, зв'язок із практикою, висновки.

Бали	Критерії оцінювання
"Відмінно" – 5	Досконале знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями. Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання. У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки.
"Добре" – 4	Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації. Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо вираженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.
"Задовільно" – 3	Відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру. У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.
"Незадовільно" – 2	Студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження). Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Кількість балів у кінці 6 семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

Поточне тестування та самостійна робота															Накопичувальні бали/	Іспит	Сума	
Кред 1			Кред 2						Кред 3									
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T11	T12	T13	T14	T16	T17	300 / 3 = 100 *0,6 = 60	40	100
Практичні заняття	10	10	10	5	5	10	10	5	5	5	5	5	5	10	10			
Самостійна робота (включно контр. роб.)	70			60						40								
										КР - 20								
Усього	100			100						100						60	40	100

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: індивідуальне, групове і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи, тестовий контроль. Самостійна робота перевіряється шляхом написання реферативних робіт, створення мультимедійних презентацій.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки).

12. Рекомендована література

Базова

1.Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.

2.Іонова О. М. Підготовка майбутніх учителів до застосування інтегрованих форм організації навчального процесу в початковій школі [Текст] : [монографія] / О. М. Іонова, Н. М. Сінопальнікова ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Ін-т педагогіки та психології. – Харків : Щедра садиба плюс, 2014. 263 с.

3.Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

4. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. СХВАЛЕНО розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 710-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konserciyirozvitku-gromadyanskoji-osviti-v-ukrayini>, с. 1

5. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 класи. Київ: ТД «Освіта-центр +», 2018. 240 с.

Допоміжна

1. Бібік Н.М. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч.2 Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 80 с. : іл.

2. Бібік Н.М. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч.1 Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 80 с. : іл.

3. Волощенко О. В. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.). Ч. 1 Київ: Світич, 2018. 128 с. : іл.

4. Волощенко О. В. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.). Ч. 2 Київ: Світич, 2018. 128 с. : іл.

13. Інформаційні ресурси

1. Громадянська освіта: теорія і методика навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sites.znu.edu.ua/interactiv.edu.lab/Posibnyky/TTG_main.pdf

2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontsepsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/2. Інтегрований урок – розробка і застосування уроків URL: <http://poradi.ru/osobistist/26684-integrovanij-urok-rozrobka-i-zastosuvannja.html>

3. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

4. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського URL: www.dnpb.gov.ua/

5. Бібліотека українських підручників URL: <http://pidruchniki.ws/>